V. évfolyam 199 szám. Makó, 1914. Csütörtök. Augusztus 20. Ára 2 fillér.

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak helyben, házhoz hordva: Félévre 3 kor. 50 fill. | Egy hóra . 60 fill.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos: Dr. Kiss Pál. Telefon-száma: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Széchényi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN: Egész évre 14 korona. | Negyed évre 3 kor. 50 Fél évre 7 „ | Egy hóra 1 „ 2

A világháboru.

Szerbia pusztulása.

A kettős szövetség győzelme minden vonalon.

Makó, aug. 19.

A hires Drina hadosztály szétverve, éhező, ellentállásra képtelen rongyos katonával ugyszólván a monarchia lába előtt hever a királygyilkosok országa. És most hire jön annak egy szükszavu távirat alakjában, hogy Szerbia keresztes háborut hirdet. A latrok, akik kutakat mérgeznek, az orgyilkosok nemzete hirdet keresztes háborut. A véresen komoly harc közé ám ilyen komikus jelentések is betévednek.

A mai harctéri események közül a legjelentősebb Mlava orosz város elfoglalása. A német fegyverek tehát ismét diadalt aratták az orosz harctéren. Egy fontos pozicióval jutottunk előbbre. Ma szárnya kelt egy békegalamb. Az olasz külügyminiszter szeretné békére hangolni a hadviselő feleket. Pedig a béke helyett uj háboruk következnek be. Törökország és Görögország háboruja küszöbön van.

A mai táviratokat a háborus eseményekről egyébként itt adjuk:

A szerbek elhagyták Macedóniát.

Szófiai hivatalos információk alapján a Reichspost azt jelenti, hogy Macedóniát az egész szerb lakosság elhagyta. A szerbek magukkal vittek minden pénzt, értéktárgyat, sőt még a templomok ezüst kegyszereit is. Igen sok bolgár templomot kifosztottak. Nyolc- és tizéves gyermekeket a szerbek megbecsteleniteltek.

Pétervárt félti az orosz.

Kopenhágán keresztül jelentik *Pétervárról: Az orosz mozgósitás nagyon lassan halad.* Eleinte még elegendő egyenruha sem állott a legénysèg rendelkezésére. A behivottak csak kokárdát kaptak a kalapjukra. Az orosz készülődésből egészen világosan látszik, hogy *az oroszok attól félnek, hogy a németek bevonulnak Szentpétervárra.* A birodalmi kincseket már a moszkvai Eremitásba vitték. A város környékén körüskörül mindenfelé kivágták az erdőket és 20 láb árkokat ástak.

Német győzelem.

A Wolf-ügynökség jelenti, hogy a német csapatok Mlava orosz várost bevették.

Elesett ezredes.

A Corr. Bureau jelenti, hogy Holzhausen Lajos báró ezredes, a Deutsch-meister ezred parancsnoka elesett.

A mühlhauseni véres ütközet.

Francia hadifoglyok elbeszélése szerint, akiket idehozták, a mühlhauseni ütközet rendkivül véres volt. Egyes csapatok teljesen megsemmisültek. Még az utcákon és kertekben is véres küzdelem folyt le minden talpalatnyi helyér'.

Páris készül az ostromállapotra.

A Tribuna és Giornale d'Italia azt irja, hogy Párisban rendkivül nyomott a hangulat és már készülnek a város ostromállapotba való helyezésére. A párisiak a mühlhauseni vereséget csak az angol lapokból tudták meg.

Fölhivás a lengyelekhez.

A lengyel nemzeti kormány ezt a proklamációt bocsájtotta ki:

„Ütött a szabadság órája: Lengyelország megszünt rabszolgaságban görnyedni s ezentul maga fogja jövőjét és sorsát irányitani. Minden lengyel tartozik fegyvert fogni, hogy önálló hadsereggel védelmezze meg a lengyel királyság megszentelt földjét. Széttörjük a rabbilincseket, mától fogva minden lengyel a nemzeti kormány köré sereglik. A lengyel nemzeti kormány nevében a lengyel sereg parancsnoka:

Pilsuczki József."

A japánok várnak.

Milánoból jelentik: A római japán nagykövet kijelentette, hogy Japánra nézve még nem állott be a kàzus föderisz. Csak ha Németország angol birtokot támadna meg, vagy japán érdekét megsértené, akkor Japán is kénytelen lenne beavatkozni.

Olaszország békét közvetit.

San Giuliano külügyminiszter hosszasabban tanàcskozott a német, francia és orosz nagykövettel, valamint Salandra miniszterelnökkel. Mint hirlik, az olasz kormány a háboru folytatása dacára is a béke közvetitésén fáradozik.

Miről lehet felismerni hadseregünk léghajóit.

Molnár Viktor kormánybiztos közli a közönséggel, hogy az osztrák-magyar monarchia hadseregének hadi repülőgépeit arról lehet felismerni, hogy a gépek félhosszuságuknak megfelelőleg *piros-fehér* lobogókkal vannak ellátva.

Nem lesz telefon.

Mint megbizható forrásból jelentik, a háboru ideje alatt nem nyilják meg az interurbán telefont a nagy közönség számára.

Sabác bevétele.

Ujabb részletek a város elfoglalásáról.

Hozzák a sabáci foglyokat s hozzák haza sebesülijeinket is.

A foglyokat kisérő magyar fiuk és sebesülijeink rèszletességgel elmondják azt a nagyszerü győzelmet, mit Sabác bevételével vittek meg hőseink.

Fellángol bennünk a lélek a büszke öröm dagasztja keblünket, hiszen ugy harcolni mint a hogy a mi fiaink harcoltak Sabácnál, csak magyarok tudnak.

Az egyik sebesült, egy őrmester a következőket mondja:

A határszélen, *Klenákon* feküdtünk nagy unatkozva. Reménykedve vártuk, mikor indulhatunk màr a szerb ellen. Én már voltam itt két izben is, 1908-ban, meg 1912-ben. Meg akartam bosszulni azt a két nyaralást. Egy szép nap aztán hajnali négy òrakor megjött a várva-várt parancs:

— *Indulás Sabác ellen!*

Csolnakokon keltünk át a Szàván. A folyó közepén voltunk, amikor észrevett bennünket az ellenség. Eső módjára csapdosott körülöttünk a golyózápor. Pillanat alatt *nyolc bajtársam zuhant a csolnak fenekére.*

Öt megsebesült, három meghalt.

— Egyikünk se félt. Valami lelkesitő, mámoros muzsika volt ez, a kardom kihuztam és vártam, hogy partot érjünk. Lassan-lassan, egészen kivilágosodott. Csillogott a Száva vize és végig a folyón felharsant a kiáltás:

— *Előre magyarok!*

Elszànt lelkesedéssel ugrottunk partra. Mesebeli sárkányok sem tudtak volna ellentállni a rohamunknak. Szaladt a szerb mind, mi utána. A kardom már eltörött egy komitácsi puskáján, felkaptam a földről egy uszti kardot. Ennek finom, hajlós volt a pengéje. Szaladt a szerb [illegible], mint a vajban. Egyszerre térdre estem. Nem fájt, de láttam, hogy *egyszerre mind a két térdembe golyó szaladt.* Ülnem a földön. Rágyujtottam egy cigarettára és mosolyogva néztem, hogy a szerbek már a fákra menekültek. Legényeim meg lassan, módisan célozgattak rájuk. Potyogtak a fákról, mint a verebek.

Félóra mulva benn voltunk Sabácban! Ünnepelve ültünk az ebédhez. Alig, hogy hozzá kezdtünk a falatozáshoz, puskaropogás hallottunk. *Alárm! Két szerb brigád visszaakarja foglalni Sabácot!* Az ételt ki kellett önteni. Aki még tehette, markába szoritott egy-egy jókora darab hust, ugy indult rohamra. Egy szőke kis önkéntes vigan kiabálta:

— *Fiuk, szerb hust kapunk kárpótlásul!*

A két szerb brigád orvul támadt ránk. Délttől esti kilencig tartott a harc. Kétszer csaptunk össze szuronyrohamra, végül is győztünk.

— Katonáink, mint hősök, harcoltak. Estére visszamehettünk ujra a városba. *Sabác végleg a mienk lett.* A lakosság pincékbe, kamrákba bujt. Féltek az istenadták, pedig mi nem bántottunk senkit. A boltok, üzletek tárva-nyitva voltak, gazdáik elbujtak, vagy elmenekültek.

Nagyon sok szerb asszony és gyerek is harcolt ellenünk. A rettegett komitácsik haladtak legelől. Rongyos, galyás, bocskoros parasztok ezek, nagy öv van rajtuk, puska, meg hosszu kés. Jó párat én is elküldtem közülök a másvilágra disznópásztornak.

A kutakból nem volt szabad innunk, mert a tiszt urak azt mondták, hogy a *viz meg van mérgezve.* Mi jól bántunk a sebesültekkel, pedig a szerbek rémséges dolgokat követtek el. *Orvosokra, Vörös Keresztesekre lövöldöztek, a sebesülteket legyilkolták. De nem kegyelemdöfést adtak nekik, lassan kinozták őket halálra. Találtunk egy bakát, akit borzalmasan megcsonkitottak. Egy kápláron ötven szurást számláltunk meg.*

De Sabác a mienk volt! És mielőtt lefeküdtek volna katonáink aludni, *vig bált rendeztek* az elfoglalt városban. Soha talán olyan jól nem éltünk, mint akkor este . . .

A másik szuronyharc apró részleteit beszélte el. Egy alföldi bakát akkor támadott meg egy szerb katona, amikor a puskáját nem tudta használni. *A baka birokra kelt vele, leteperte a szerbet, a nyakába harapott, addig térdelt a vállán amig keresztül nem harapta a torkát. Igy győzött puszta kézzel.*

A foglyokat kisérő egyik hős a hadifoglyok összefogdosását beszéli el:

— A hadifoglyok legnagyobb részét pincékből piszkáltuk ki bajonettel. *Amikor bevonultunk Sabácba, az egész várost üresen találtuk.* Bevonulás közben aztán *pincékből, fákról, háztetőkről lövöldöztek ránk még asszonyok és gyermekek is. Bombákat is dobáltak.* Jellemző a szerb katonák harcmodorára, hogy nem álltak velünk nyiltan szembe, hanem *ledobták cipőjüket, sapkájukat, fölmásztak a fákra és onnan lövöldöztek.* Most már ismerik csapataink a szerbek taktikáját és bevonulásnál először a fákra lövöldöznek.

— A sabáci polgármestert és pópát azonnal nyakoncsiptük, mert ők vállaltak kezességet a lakosság viselkedéséért. A foglyok között sok olyan asszony is van, aki önként kivánkozott hadifogságba, mert nem akart Sabácban maradni.

Csapataink hősiesen harcoltak, de a szerbek is erős ellentállást fejtettek ki.

— A hadifoglyokkal tegnap délelőtt féltiz órakor indultunk el a Száván inneni *Klenák* községből. Valamennyi foglyot az *aradi várba szállitják*, a komitácsikat, akik Sabácban orozva ránk lőttek, *valószinüleg agyonlövik.*

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Augusztus 20. Csütörtök Róm. kath. Sz. István. Protestáns Sz. István. Görög Orosz aug. 7. István kir. Nap kel 5 óra 2 perckor, nyugszik 7 óra 4 perckor.

Időjóslás. Meleg és tulnyomóan száraz idő várható. Sürgönyprognózis: Meleg, száraz. Hőmérséklet 24·8. C.

— Szent István napja. Ezer év óta nem ünnepelte a magyar nemzet annyi igaz bensőséggel a legelső magyar királynak, Szent Istvánnak emlékét, mint ünnepli holnap, Szent István napján. Az ország összes templomaiban felzendülő zsolozsmákban szent és esdeklő fohász száll az egek urához a magyar hadak üdvéért, győzedelméért. El kell hinni, hogy annyi szivek szent fohásza meghallgatásra talál az ég trónusánál és győzelemre segiti igazságért, nemzeti létünk biztonságáért küzdő fegyvereinket. És bizton reméljük, hogy azok a harcosok, kik ugyszólván Szent István napján emelték fel nagy lelkesedéssel fegyvereiket a Szent István által megalkotott, egységesitett magyar haza védelmére, azok Szent István szellemétől vezéreltetve ki is vivják e hazának létét, boldogságát és békés fejlődését biztositó győzedelmét.

— Az állami inség segités mizériái. Csak pár nappal ezelőtt irtunk arról, hogy a városnál öt bizottság két napon át nem foglalkozott mással, mint összeirta azokat a segélyre szorulókat, kiket maga az állam kiván a törvény értelmében segélyezni a hadmentességi adó terhére. Azt is megirtuk, hogy sok-sok, nagyon sok volt a jelentkező. A bizottságok kellően mérlegelték, puhatolták minden egyesnél, hogy indokolt-e a segélyezés. Tette pedig ezt azért, mert a kir. adóhivatal csak akkor fizeti ki a segélyeket, ha a város véleményezi azt, mert hiszen a törvény is igy szól. Nem mondjuk, hogy a város nem járt volna el liberálisan a segélyek véleményezésénél, de viszont azt sem tagadhatjuk, hogy a financia határozottan illiberálisan jár el. A financia most tudnillik azt cselekszi, hogy egyes jobban öltözködött nőket, vagy pláne az olyanokat, kiknek van egy kis házuk, elutasitja, illetve a városhoz teszi vissza ujabb puhatolás végett. Ez az eljárás teljesen ellenkezik a törvénnyel, mely világosan mondja, hogy a közigazgatási hatóság véleménye alapján a segély kifizetendő. Hiszen ha valaki kalapban jelentkezik a segélyért vagy háza van, nincs jogositva a financia az illetőt elutasitani, mert az illető, kalapját ha eldobja, nem lesz mit a fejére tenni és viszont sem kalapjának diszét, formáját, de még házának sarkát sem haraphatja le kenyér gyanánt. Most, mikor egészen ok nélküli dolgokért milliókat költenek, minek akadékoskodik a financia? Olyan időket élünk, mikor illő és szép dolog, hogy a finánc bujjék ki leiat illetőz, danna váltság hajtó köpenyéből és legyen *ember.*

— Makón át szállitják a hadifoglyokat. Az aradi vár az, melyet a hadvezelőség a legcélszerübbnek tart arra nézve, hogy ott helyezzék el a déli harctér foglyait. E foglyokat mind Makón át szállitják a hires aradi várba. Tegnap Sabácról szállitottak körülbelül 1600 hadifoglyot. Voltak közöttük férfiak, nők és gyermekek. Az arad-csanádi vasutak pálya udvarán ma délután is haladt keresztül ilyen foglyokkal megrakott vonat. Ezeket nem Szerbiából hozták, hanem Boszniából, de azért kellett őket az aradi várba internálni, mert ott a monarchiára veszedelmeseknek találták őket. Ezek közt igen sok volt a pap, ügyvéd, orvos, tanitó és diák, a Princip-szellemében gondolkodó alakok. A foglyokat erős katonai fedezet alatt szállitották.

— A makói izraelita hitközség templomszentelése. A makói izraelita hitközség három éven át hiveinek nagy áldozatkészségével diszes imaházat épitett, melynek munkája most, ebben a háborus időben nyert befejezést. Még mielőtt a háboru kitört, a hitközség elöljárósága már megállapitotta a templom felavatási ünnepélyének programját, sőt a felavatásnak határidejét is. Most azonban minden elmarad. Nem hivják meg, mint tervezve volt, a felavatási ünnepélyre a más felekezeteket és hatóságokat, hanem csöndben fölszentelik uj templomukat, melyben az első fohász a háboru katonáinak győzelméért és üdvösségéért száll majd az egek urához. Ugyancsak e hó 22-én, szombaton bucsuzik a makói izraelita hitközség régi synagógájától, mely több mint száz éven át nyujtott lelki vigaszt a hitközség a szenvedőknek és benne terjesztették hivatott lelkének a tudás, a haza és emberszeretet üdvös tanát. A bucsu ünnepélyen a nagy istentisztelet keretében *Kecskeméti* Ármin dr főrabbi mond szent beszédet. Ezen az istentiszteleten nemcsak a hitközség tagjai, de a más felekezetekből is számosan vesznek részt.

— Földeákon elfogott aviatikus. Tegnap este Makón is hire járt, hogy ellenséges aviatikusok vonulnak Magyarországon keresztül. Mindenfelé ki volt adva, hogy a kellő igazolást fel nem mutató repülő gépeket le kell lőni. Ez azután ugy látszik, Szegeden sikerült is; ott éjfél felé repülő gép haladt keresztül, melyre számosan lőttek. A lövéseknek találniok kellett, mert ma Földeák határában egy angol nyelven beszélő aviatikust fogtak el, kinek ruhája — minthogy a lövés folytán Szeged mellett a Tiszába esett — teljesen nedves volt. A gyanus aviatikust erős csendőri fedezet mellett Makóra, innen pedig este Szegedre kisérték.

— „Malmok uzsorázása.“ E cimen mai lapunkban közölt hirre kaptuk a következő nyilatkozatot: Makó, 1914. augusztus 19-én. A „Makói Független Ujság“ tekintetes szerkesztőségének, Makón. B. lapjuk f. hó 19-iki számában „A malmok uzsorázása“ cim alatt megjelent közleményre kérjük a sajtótörvényre való hivatkozással és az ott előirt módon, ugyanazon helyen válaszul a következőket közzétenni: A közlemény részben valótlan, részben méltánytalan. Valótlan azért, mert a malmok nem léptek kartellbe, mert nem 3.20 fillért szednek vámért és 10 százalékot a buzából, hanem igenis a mostani üzemi költségeknek megfelelően, csakis természetben 10 százalék vámért dolgoznak. Ha ezelőtt Makón esetleg olcsóbb dijtétel mellett dolgoztak a malmok, ez tisztán a féktelen verseny eredménye volt, mert az előbb jelzett őrlési dij mellett, a vámmalom őrlésére egyszerűen rá kellett fizetni és hogy a malmok ennek dacára nem mentek tönkre, ennek egyedüli oka az volt, mert a hiányt a kereskedelmi őrlésből elért haszonból fedezték. A mostani 10 százalék vámszedés évszázados szokás és vámért a legbékésebb időkben is a magyar malmok 10 százalékot szedtek és csak ott volt kevesebb, ahol a tisztességtelen verseny és a kenyér irigység folytán azt csökkentették, aminek következménye számtalan malom tönkremenése volt. Hogy a makói malmok a vámot normális és igen csekély polgári keresetet biztositó tételre spontan emelték, annak oka, amit bármikor készek vagyunk okiratilag bebizonyitani, hogy a szén ára 100–150 százalékkal megdrágult és igy sem kapható, hogy a munkabér legalább is 24 százalékkal emelkedett és hogy a többi üzemi anyagok is horribilis magasságot értek el. Méltánytalan azért, mert éppen az alólirt malom áldozatkészségének köszönhető, hogy Makón a kenyér ára nem 60 fillér kilónkint, hanem a leguribb körök által is fogyasztott kitűnő minőségű kenyeret 28 fillérért lehet kapni. Erre nézve hivatkozunk Csanádvármegye nagyságos Alispánjára, aki e tekintetben önzetlenségünkről a tekintetes szerkesztőségnek bizonyára készséggel meg fogja adni a kellő felvilágositást. Hivatkozunk Csanádvármegye Alispánjának Makó város polgármesteréhez intézett rendeletére, amelyben a közleményben hivatkozott őrletők panaszával szemben objektiv bizonyitékok alapján megadta a választ. Méltánytalan e közlemény azért is, mert a malomban kifüggesztett csere tabella szerint minden 100 kiló buzáért 17 kiló 1. lisztet, 49 kiló 6. lisztet és 22 kiló korpát cserélünk. Ennek forgalmi értéke ha e lisztet Arad, Kiskunfélegyháza vagy Spalató részére adjuk el, nettó 34 koronát jelent, holott mi 100 kiló buzában legjobb esetben 29 korona értéket kapunk. — Igy néz ki a makói malmok uzsorázása. — Tisztelettel *Jaczkó Emil*, a Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részvénytársaság igazgatója.

— Anyakönyvi hirek. Házasságot kötöttek: Kiss László Kovács Etelkával. – Elhaltak: Börcsök Béla 2 hónapos, Szilágyi Mária Fodor Bálintné 66 éves, Batik András 10 hónapos, Piros Mária 4 hónapos, Varga Péter 19 éves korában.

— A „Makói Független Ujság“ gyüjti és nyilvánosan nyugtázza a háboruba vonult katonák inségbe jutott családtagjai részére az adományokat. Akár pénzt, akár terményt is elfogad. Jó szivét és igaz hazafiságát mutatja ki, aki adakozik. Adjon mindenki, aki csak adhat. Különösen azok adjanak, akiknek az adakozás után is még bőven marad.

Nagy készülődések Makón.

A nők elismerést érdemlő munkája.

A béke idejében sem képezte kenyerünket soha, hogy emberek vagy csoportozatok munkáit dicsérgettük volna. Ebben a háborus időben meg pláne azt tartjuk, hogy ha valaki a köz javáért cselekszik valamit, azt dicsérni fölösleges, mert az egy parányi áldozat a haza oltáran, melynek mindent van joga követelni.

Mikor a mi jólétünkért legjobbjaink életüket és vérüket áldozzák a harcmezőn, akkor nekünk, itthon maradottaknak a legnagyobb munkája, a legszebb áldozata csak elenyésző csekélység. Csekélység pedig azért, mert az éhezőnek éhségét csillapitani, az inségben nyomorgónak alamizsnát adni, a bánkódónak könnyét letörölni még béke idején is kötelesség, a humanizmusnak paragrafusokba nem szedett törvénye.

Nincs tehát semmi dicsérgetni való abban, ha most fokozottabb mérvben teszünk eleget a humanizmus törvényének. A magyar hazának, igy mindannyiónk jóléte érdekében cselekedjük. Mindennek dacára, ha bármily következetesek akarunk is maradni régi elveinkhez, nem mehetünk el közömbösen a makói vörös kereszt egyesület humánus munkája mellett egészen szótlanul.

Ennek az egyesületnek munkája egyenesen kiparancsolja dicséretünket. Ezen egyesület védnöksége jobban mondva a *Návay* Aranka nemes szivéből vezetett helyes érzék irányitása mellett Makó város fiatal leánykái vállvetett buzgalommal, nemesen érző lelküknek egész hevülékenységével mintaszerű kórházzá alakitották át a makói diákotthon tágas termeit.

Gondosan megvetett puha fehér ágyakkal várják itt már a harctér

sebesültjeit. A lelkes leánysereg elkészitette a sebkötés kellékeit. Csak a sterilizálás van még hátra és ugy látszik, mintha az internátus, mely régebben is kórház volt, csak egy hosszut aludt volna és gondos női kezek varázsmunkája alapján ismét kórháznak ébredett volna fel.

Mindezt a makói nők tették. A sebesülteknek biztos jobbulást nyujtó készenlétben várják a harctér sebesültjeit. Návay Aranka pedig, ez a lelkes urnő, már lakását földeáki kényelmes kastélyából ebbe a rögtönzött kórházba helyezte, hogy ő mindig kéznél legyen. Adja az isten, hogy ennek a nemes urnőnek és többi lelkes társnőinek ne legyen semmi dolgok, akkor azt hisszük, hogy ugy Návay Aranka, mint a nemes munkában osztályozói lesznek a legboldogabbak.

— Aki — mig a háboru tart — munkást vagy bármilyen alkalmazottat vagy aki munkát vagy bármilyen alkalmazást keres, jelentkezzék a nap bármely szakában a „Makói Független Ujság" szerkesztőségében. A jelentkezők neveit lakásuk és foglalkozásuk szerint napról-napra közöljük, hogy igy a munkás a munkaadóra s a munkaadó a munkásra minél könnyebben rátalálhasson. E közvetitésünkért semmi dij se jár.

A polgármester felhivása.

Mivel tartozik Makó város közönsége a sebesülteknek?

Makó város közönsége még az 1910. évben hozott egy határozatot, melyben kötelezettséget vállalt arra, hogy háboru esetén 300 lábbadozó beteget vállal el a város közönsége ápolás végett a harctér sebesültjei közt.

A város polgármestere most erre a határozatra támaszkodva a következő felhivást intézi Makó város közönségéhez:

Makó város képviselőtestülete a Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egylete megkeresése folytán 295—1910. kgy. szám alatt hozott határozatával kimondotta, hogy a háboru esetén kész a város lakosainál 300 lábbadozó sebesült harcost személyenkint napi 1 korona 20 fillér kárpótlás ellenében teljes ellátásban és gondozásban részesiteni.

Az általános mozgósitás elrendelése s a hadi állapot következtében az esetleg Makóra utalandó lábbadozó harcosok elhelyezése, ápolása s orvosi kezelése legkésőbb folyó évi szeptember hó 1-re biztositandó, hogy a lábbadozó harcosok a kijelölendő helyeken elhelyezhetők legyenek.

Hogy ezen nagyfontosságu emberbaráti kötelességnek megfelelhessünk, bizalommal fordulok Makó város hazafias közönségéhez, hogy a harcba vonult, megsebesült, lábbadozó testvéreink, a felebarátaink érdekében nyujtsanak kezet a hatóságnak vállalt kötelezettsége teljesithetésére.

Felkérem mindazon áldozatkész lakosokat, akik a felajánlott napi 1 korona 20 fillér kárpótlás mellett ily megsebesült lábbadozó betegeket üdülésre elvállalni kegyesek, azok nemesleikü ajánlataikról annak megjelölése mellett, hogy hány harcost fogadnak el, a polgármesteri hivatalt szóban, vagy irásban folyó évi augusztus hó 30 ig értesitsék.

Katonák átutazása Makón.

A makói közönség lelkesedése.

Mikor a mozgósitás alkalmával a mi hozzátartozóink elmentek a harctérre, a közönség bucsujáróhelye volt az Arad-csanádi vasutak pályaudvara, melyen elutaztak legjobbjaink. Azóta igen sok katonai vonat haladt már a makói pályaudvaron keresztül. Kár, hogy a mi lelkes közönségünk nem tudott megmagyarázhatatlan bürokratikus felfogásból kifolyólag minden katonai vonatról, mert akkor éppen ugy elhalmozta volna szeretetéből kitellő ajándékaival, mint elhalmozta azon vonatok katonáit, kiknek érkezéséről csak véletlenül kerülő utakon értesült.

Ma délután három órakor ismét egy katonai vonat ment a makói pályaudvaron keresztül. A Besztercén, Erdélyben székelő 63-ik gyalogezred román katonáinak egy részét szállitotta a vonat, mi magunk sem tudjuk, hogy hova. Mindannyian rezervisták voltak. Kedvvel mentek oda, hova őket a haza védelme szólitotta.

Nemzeti testvéreink által nevelt román katonákat igaz magyar vendégszeretettel testvéri öleléssel fogadta Makó város lelkes közönsége. Vigan dalolják a magyar és román hazafias dalokat az átvonuló katonák. E város közönsége pedig megérve a nagy idők intő szavát elhalmozta mindazzal, mi tőle telt.

E város közönsége vallás, rang, társadalmi állás, származási különbségnt félre dobva ellátta nemzeti testvéreink hazafiait ételtel, itallal, üdülőkkel, cigarettával, szivarral és dohánnyal az alatt az idő alatt mig a vonat ott állott. Majd felharsant az indulás kürtje, a katonák beugrottak vaggonjaikba. Felzendült ugy a katonák, mint a közönség részéről a szivből fakadó „isten hozzád", mire a vonat kifutott a pályaudvarról. Elvitte a háboru hős katonáit.

Hajnal-utcai házamnál külön bejárattal s előszobával biró

butorozott szoba

egy vagy két ur részére kiadó.

Dr. Kiss Pál
ügyvéd.

Eckhardt Vilmos

kéthalmi (Földeák) gazdasága kisebb-nagyobb

parcellákban bérbeadó.

Értekezhetni lehet a **tulajdonossal, vagy megbizottjával a helyszinen.**

Üzenet mindenkinek.

I. A vörös-kereszt egyesület és a háboruba vonultak családtagjai részére adományozók névsorának egész halmaza van kezeink között — közlés végett. Minthogy lapunkat — már a papir rohamos fogyása miatt is, a mit pedig mostanában nem lehet pótolni — holnaptól fogva csupán két oldalon jelentetjük meg, az adakozók névsorának a közlése pedig nagyon sok helyet elvonna lapunkból, amely helyekre most sokkal érdekesebb és fontosabb közlemények kivánkoznak, e névsorokat a háboru tartama alatt nem közöljük. A háboru után azonban az elmaradt összes névsort sorra le fogjuk közölni. Különben is a jószivü ember jószivére hallgatva adakozik és nem azért, hogy mint adakozónak a nevét nyomtatásban láthassa. Makó város népe pedig — tudjuk — hogy jószivü s e szomoru időben teljesiti azt a kötelességét is, amit emberies érzése megkövetel tőle. — II. Sok és sok oldalu panasszal keresnek fel bennünket innen is, onnan is mostanában. Különösen az élelmi szerek árait illetően sok a panasz. A mai idők nagyon alkalmatlanok arra, hogy a panaszok alapos vagy alaptalan volta után járhassunk, de meg a panaszok közlése egyik és másik oldalról bizonyos ellentéteket támaszthat a társadalom különböző rétegei között, ami éppen most nem kivánatos. Ezért elhatároztuk, hogy a panaszokat felvesszük ugyan, de összegyüjtjük és csakis a háboru után foglalkozunk azokkal. Ezután is figyelmeztetünk azonban mindenkit arra, hogy a különböző visszaélések ellen való panaszokkal forduljon bárki azonnal a hatósághoz, a hatóság hivatalára azonnal megtesz mindent a panaszok orvoslására.

LEGUJABB.

Nagy német győzelem.

Tegnap Stallupöne mellett ütközet volt melyben az 1. nadtest csapatrészei párját ritkitó vitézséggel harcoltak és győzelmet arattak. Több mint 3000 hadifogoly és 6 géppuska jutott kezeinkbe. Számos más géppuskát, miket nem vihettek magukkal, használhatatlanokká tettek.

Odessa lángokban.

Az orosz feketetengeri flottán nagy zendülés tört ki. Odessa lángokban áll.

Ujabb foglalásunk Szerbiában.

Csapataink Progárnál Zimonytól mintegy 23 kilométernyire nyugatra a Száván átkeltek és *Obrenovácot megszállták.*

Az oroszok futása.

A legutóbb elfoglalt orosz községekben csapataink a falvakat majdnem üresen találták, mert az elvonuló ellenséges katonák óva intették a lakosságot a monarchia csapatainak a kegyetlenségétől. Midőn azonban a visszamaradt aggastyánokkal katonáink jól bántak és megbarátkoztak, a lakosság lassan visszatért a falvakba. Rengát orosz nagyközségben sem iskolát, se postát nem találtak csapataink.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(455)

77. fejezet.

A bravó.

Derecskeynek megveregette a vállát a per „kedves vőm" beszélt vele.

Az orvos megnézte a beteg sebkötését és távozni készült.

Kalapja után nyult s kezet fogott Piroskával.

E pillanatban a szállodabeli szobaleány lépett be.

— Egy rendőrtiszt kiván a nagyságos urral beszélni, jelenté a szobaleány Derecskeynek.

— Vezesse be a rendőrtiszt urat a szobámba, rögtön jövök felelte Derecskey.

A szobaleány köszönt és kiment.

Derecskey az öreg Tarnayra és az orvosra nézett.

— Bizonyosan Tenger Mihályról hoz hireket, mondá, azonnal elmondom önöknek is, beszélgessenek addig, mindjárt jövök.

Derecskey izgatottan sietett ki a szobából.

Tarnay megölelte az orvost és az egyik ablakmélyedésbe huzva, beszélgetni kezdett az orvossal a Szegfi és Tenger dolgairól.

Önkénteleníil, a beszéd fonalán Piroska lősebére is áttértek.

És itt áljunk meg kissé.

Derecskey figyelme mindenre kiterjedt, csak egyet mulasztott el megtenni, vagy talán szükségét sem látta külön figyelmeztetni az orvost, szóval: nem mondta meg a doktornak, hogy ha az öreg urral beszél, Piroska áldott állapotáról ne legyen említést.

Derecskey, mint tudjuk, a saját lakását engedte át Piroskának s a maga részéről a szemközt levő szobák egyikét nyittatta ki.

A rendőrtiszt itt várt reá.

— Mit kiván? kerdé Derecskey.

(Folyt. köv.)

Rákosi-utfélen a Mészáros István-féle tanyaföldből **2—3 köblöst** — tanyával avagy tanya nélkül — bármiféle termény alá haszonbérbe kiadok. Értekezni lehet Márton Antal tulajdonossal Rákosi-utfélen Apjok Jánosné tanyáján.

Makói Uránia Szinház.

Csütörtökön, folyó hó 20-án, Szt. István napján két ünnepi diszelőadás tartatik, délután 5 és este 9 órai kezdettel. Szinre kerül az idei mozi szezon legnagyobb alágere:

Az elüzött fiu.

Szines dráma 8 felv. (3440 méter)

Amióta a Nordisk Compagnie filmgyár fennáll, ez a film a legbrilliánsabb alkotása. Ez a műfilm egymaga 2 óra hosszat tart. Ezt követi egy szenzációs izgalmas eredeti felvétel:

A bikaviadal.

180 méter.

Helyárak rendesek. — Tisztelettel: az Uránia szinház igazgatósága.

Legujabb jó hir! Kőbányai sör!

A mai napiól kezdve az ismert elsőrendű, legjobb minőségű, eredeti gyári töltésű

kőbányai világos, maláta és duplamaláta sörök

nagyban és kicsinyben szerezhetők be:

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség figyelmét felhívni az általam somábcból, majolikából és porcellánból készült

takaréktüzhelyekre,

melyek különböző kivitelben nálam mindenkor készen kaphatók és műhelyemben bármikor megtekinthetők.

Rajzmintával és költségvetéssel díjtalanul szolgálok vagy levélbeli megkeresésre vidékre is megyek. Sirkerítéseket egyszerű és díszes kivitelben készítek, mindennemű lakatosmunkát vállalok.

GUDLIN MÁTYÁS

épület- és műlakatos

Makó, Megyeház-u. 34.

Igyon maga is KAKUKFŰ KESERŰT!

1 HAJT ÜVEG 4 KORONA — 1 KISÜVEG 5 KORONA

Készíti: Rankovszky J. cégnél

A KAKUKFŰ GYOMORLIKÖR

nélkülözhetetlen ital gyomorbántalmaknál.

Kapható mindenütt.

Makón főraktár:

Sandor Zsigmond

gyógyszertárában.

Értesítés! Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy a technika legujabb vivmányának, a légnyomásos

„EOLOS" házicsengők

egyedüli árusitását megkaptam. Az „EOLOS" olcsósága mellett biztos és rendkivüli tartós üzemü, ugy hogy ezen tulajdonságainál fogva nélkülözhetetlen minden modern házban. Azonkivül a t. gazdaközönség szives tudomására hozom, hogy különféle legujabb gazdasági gépeim megérkeztek, különösen a világhirü

„Kühne"-féle vetőgépeimet

ajánlhatom szivesj figyelmükbe.

Tisztelettel

Gulácsi János vasipartelepe és gépraktára **Makón.**

TELEFON-SZÁM: 50. TELEFON-SZÁM: 50

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részvénytársaság Makó.

Van szerencsénk a jégvásárló t. közönség szives tudomására hozni, hogy a jéggyártást és jégkihordást már megkezdtük és

KRISTÁLYTISZTA MŰJÉG

malmi irodánkban (36. telefonszám), megrendelhető. Kisebb mennyiségü jég a malomtelepen és városi lisztüzleteinkben kapható.

50 kilóig a jég ára 6 fillér, ezen fölüli mennyiségnél 4 fill.

Javitásokat a legszakszerübben és legpontosabban végzem.

A raktáron levő ékszerárukat a legolcsóbb árban árusitom.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

óra- és ékszer-üzletemet

május 1-én Böhm-házból Ott Károly mellé, Kertész Aladár ujonnan épitett házába

HELYEZTEM ÁT.

Amidőn a legjobb és legpontosabb kiszolgálásról előre is biztositom, a nagyérdemü közönség szives pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

ZABLAHOVSZKY SÁNDOR

órás és ékszerész.

SZEPLŐ, MÁJFOLT, MITESSER

és minden egyéb tisztátlansága az arc vagy kéznek rövid idő alatt elmulik

a Csillag-crém

használata által. 1 tégely ára 1 kor. Nem zsiros, nappal is használható.

Szappan a bőrt fehériti és finomitja. 1 drb. 70 fill., 3 drb. 2 kor.

CSILLAG-POUDER 3 SZINBEN, 1 DOBOZ 1 KORONA.

Hajhullás	A fogak	Ősz haj
és **hajkorpa** ellen legjobb a POPPER-féle HAJSZESZ. A hajgyökeret erősiti és a haj hullását megszünteti. Ára 1 és 2 korona.	épségben tartására és **A SZÁJ** tisztán tartására a POPPER-féle **Menthol-szájviz** a leghatásosabb. 1 üveg 70 fillér.	fiatal színének visszaadására a Popper-féle **HAJIFJITÓ** a legjobb. Nehány napi használat után a haj eredeti szinét visszaadja. Ára 1 és 2 korona.

Kapható egyedül:

POPPER GYULA drogériájában Makó, Főtér.

TEJCRÉM 1 tégely ára 50 fillér. Próba tégely tejcrém, tejcrém szappan, tejcrém pouder **20 fill.**

Első magyarországi sirkőgyár.

Nálam az összes márvány- és

granit sirkövek

25 %-al olcsóbban kaphatók mint eddig voltak, mivel azokat ujonnan berendezett gyáramban magam készitem.

Vasbeton sirboltokat

6 személyre, 25 évi felelősség mellett 800 kor.-ért vállalok 3 évi törlesztésre, kamatmentesen.

GLÜCK LAJOS

Makó, Szegedi-utca, saját ház.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság" villanyerőre berendezett gyorsajtóján. Makón